

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Rebvs Ecclesiae Alienandis, vel non. Titvlvs XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](#)

405
veritatis nunc frater Archiepiscopus, & majoris & sanioris
partis capituli status super hoc duxerit & resistendum,
admodum sententia plurimorum b.
[Quia vero super hoc diversa fuerint inter vos, filii cam-
pus, & sacrae vestimenta, ne tam laudabile opus ex vestra diffe-
rentia negligatur.]

VT ECCLESIASTICA BENE-
ficia sine diminutione con-
ferantur.

TITVLVS XII.

CAP. I.
Item sufficit pro summario. Vel summa sic secundum Ab-
bas: Occula collato beneficii, licet sit suspicita, bene valet, dum
dici legitime facta probetur h. d. Et est causus nos, non tam
propter hoc, ne omnes distinetur vos tenens, sed major pars con-
ducunt hoc summario.

Innoc. III. *Mediolan. Archiepis.*

Vinofructu procedat de vultu. **Dicit judicium:** [167] Praeterea proponebas, quod cum nullus debeat fine accusatione a damnum, nec aliquid invenimus illud. **Et sic ibam in forma indicij, ne quid credimus esse licitum.** Secundum autem dicimus nomine licere: ne viam apriemus his, qui pravitatem suam fatigant palliare.

[I. Et nesciunt videtur aquilatum, quia regia via debemus
incedere, ad nos sinistrum omnino ne ad dextram declinare, ita
magnum iudicantes ut parvum, qui non est apud Dnem acceptum
per sonum, & Quia post intermissionem nostrarum ex profundi scriptura
debet bullari, cum in traditione fatae dubius differre donec
cum struma beneficium, atque, filii, n. I. Arcidiaconis & Olentio
canonico Mediolanensi, deponimus in mandatis, ut si etiam post concili-
um mandatorum, per quot tandem cogitationes negotii ad infra-
iudicium revocamus, ut id ipsum regeat, ferent atramentum, tre-
decimorum signa decemvenit irritant & inassem, ambientes H. que ho-
bit modo eis ut praeferant, cunus plus fit Roman. Pontifici, ut
disquid negotium evicare, quam ad eum super aliquo negotio
provocare.

DE REBUS ECCLESIAE ALIE-
nandis,yel non *b.*

TITVLV8 XII

CAP. L

Ex Concilio Lugdun. i. quarto.
Non licet à Episcopo vel Abbatii terram unius ecclesie vertere ad aliam, quamvis ambo in eius sunt potestate; ramen si communare voluerit terras carum, cum consenserintur ab eis. faciat.

CAP. LI.
Principes seculares res eccliae donare non possunt: & qui ab eo recipiunt, excommunicantur: perdant annua, que ab ecclesiis alias legem obirentur, hoc dicit, secundum unum intellectum quis satis placet.

Ex codice m.
Vi res eccliesie petunt à Regibus, & horrende cupiunt diratis impulsu egentium subflantiam rapient, irriterant.

^a Cap. constitutio, supradicò de appell. b ejus rite. c Lateran. non ful. Alexande. IIII. caput. 7. s. probatum. d perceptio. e confessio. f. caput. 1. g. caput. 2. h. caput. 3. i. caput. 4. k. caput. 5. l. caput. 6. m. caput. 7. n. caput. 8. o. caput. 9. p. caput. 10. q. caput. 11. r. caput. 12. s. caput. 13. t. caput. 14. u. caput. 15. v. caput. 16. w. caput. 17. x. caput. 18. y. caput. 19. z. caput. 20.

b Vid. l. & suum bared. *c*, *fil.* l. seqq. *ff.* de pac-
tr. quod major. *d* ad min. *e* C. i. ed. tit. in 3. comp. *f* ac-
cūsum, & debet. *g* Alex. III. cap. 2. *h* pessimum quod
egit. *i* Qualiter different causa & occasio, vide hic Pannor.
j Dulces scit in quibusdam.

UNIVERSITÄTS
BIBLIOTHEK
PADERBORN

habeantur, quæ obtinent, & à communione ecclesiæ
(cujus facultatem auferre capiunt) excludantur.

CAP. III.

Rector ecclesiæ, qui dat ecclesiæ rem dupla affirmatio[n]is, servos eccl[esiæ] manumittit: ipse tamen manumisst & ejus posteri erunt sub patrocinio ecclesiæ, ita committere suumatur, tamen non placet P[er]mox, id quod dicitur de affirmatione.

Ex concilio Tolet.

Consensus totius concilii definit, ut f[ac]t[er]dib[us] qui aut aliquid eccl[esiæ] sua relinqunt, aut nihil habentes, aliqua prædia, vel familiæ eccl[esiæ] suis acquisi-
tum, licet aliquos de familia ejusdem eccl[esiæ] manu-
mittere, juxta ei collata modum, quem antiqui canones
decreverunt: Ita ut cum pecunia & posteritate sua, sub
patrocinio eccl[esiæ] maneat, utilitates iunctas sibi, ju-
sta quod poterunt, prosequentes.

CAP. IV.

Si prelates nil de sua dans eccl[esiæ], servum eccl[esiæ] manumisst,
mon tem[po]r[um] manumisst.

Ex eodem a.

Episcopi qui nil ex proprio eccl[esiæ] Christi conferunt,
liberos ex familiæ eccl[esiæ] ad condemnationem suam facere non prouident. Inipium est enim, ut res
fusæ eccl[esiæ] non attulit, dannum inferat. Tales igno-
runt liberos & successores Episcoporum ablique aliqua opposi-
tione ad ius eccl[esiæ] revocabit.

CAP. V.

Res eccl[esiæ] alienari non debent.
Ex concilio apud Silvanum.

Nonnulli fecerat alienare rem immobilem eccl[esiæ], sive
Nigrum, sive rufum mancipium, & neque specia-
lis hypothæsis titulo obligare. Alienationis autem ver-
bum coniunct [i] e conditionem, donationem, ven-
ditionem, permutationem, & emphycuticum per-
eu[m] contractum. Unde omnes factores ab h[ab]itu[m] pli-
intervenire. Tunc ergo inquisitionis latentes repon-
sū intelligantur de mensa, f[ac]t[er]dib[us], ut non aliena-
confutis existimus.

[*I* Ita legi Innocentius, intelligit, de contractu, cui fuit ad-
scripta conditione: *velut, 7. Sicutus ex Asia venerit. Letio miti-
non probato ob illud in iure vngatum: conditio nihil disponit.*
*Alii conditionem legant, quæ innocentius donat, in quaens:
Conducere non est alienare. Sancti recte, nisi forte conductio perpet-
ua fore, si annatas hostient. Ego legendum patarem. Alien-
ationis verbum contraria Testamento conditionem, &c. Nam precul-
bis qui Testamentum condit, alienare. Vel etiam (quæ sentit & In-
nocentius) acceptis innotescit vel conditionem, id est, statim
casum, natum prædicti veluti, si faciat illud tributariorum, vel
anima penitus gravet. Quintinus.]*

CAP. VI.

Aliatio[n]e rebus eccl[esiæ] nullas tenet, & alienatores nisi com-
mittantur, excommunicantur, & quilibet clericus potest contradic-
tere, & rem cum fratribus reponit, b. d. Et est textus notabilis, &
quodvis allegatur.

Syndicus Papa in Româna syndico tercio, habite circiter
animam Domini 506, vel 507. cap. 4, 3, 6, 7, & 8.
ejus syndici Tolet. concil.

infida.

Squis Presbyterorum, Diaconorum, seu defensorum
aliamenti predium eccl[esiæ] subscrifuerit, quo iratus
Deus animas percudit, anathemate feriantur: nisi forte
& alienator, & qui accepit f[ac]t[er]dib[us] celeri restitutio[n]e sibi
profixerint. Quid si minore anime sue cura reme-
diuum & oblatum neglexerint, prater p[er]nam super hoc

a Ex eodem s[ecundu]m concilio Toletan. 4. cap. 66. b Liberos, du-
centi codicis. c Burchard, libr. 3, decret. cap. 14. 4. 10. 10. 10. 10. 10.
cap. 103. d Vid. 1.2. & 3. ff. de divers. & temp. pref. e Con-
dulmentum, aliter, Conditionem. f aliter, receptor. g aliter,
remedie.

b VVigor. al. Vigenor. & Pollio. c Pollio. d

sab. Alexand. III. part. 15. cap. 4. & Cap. 10. 10. 10. 10. 10.

d Cap. 1. end. tit. in 2. comp. & affirm. e in 1. co. tit. in 2. comp. & vid. doc. confit. f aliter, reponit, &

g eccl[esiæ] f[ac]t[er]dib[us] reponit, & aliter, i. aliter, 1. apparet, &

co. tit. in 2. comp.

h aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

i aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

j aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

k aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

l aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

m aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

n aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

o aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

p aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

q aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

r aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

s aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

t aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

u aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

v aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

w aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

x aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

y aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

z aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

aa aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

bb aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

cc aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

dd aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ee aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ff aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

gg aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

hh aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ii aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

jj aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

kk aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ll aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

mm aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

nn aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

oo aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

pp aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

qq aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

rr aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ss aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

tt aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

uu aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

vv aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ww aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

xx aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

yy aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

zz aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

aa aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

bb aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

cc aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

dd aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ee aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ff aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

gg aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

hh aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ii aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

jj aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

kk aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ll aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

mm aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

nn aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

oo aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

pp aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

qq aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

rr aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ss aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

tt aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

uu aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

vv aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ww aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

xx aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

yy aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

zz aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

aa aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

bb aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

cc aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

dd aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ee aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ff aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

gg aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

hh aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ii aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

jj aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

kk aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ll aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

mm aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

nn aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

oo aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

pp aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

qq aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

rr aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ss aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

tt aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

uu aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

vv aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ww aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

xx aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

yy aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

zz aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

aa aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

bb aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

cc aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

dd aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ee aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ff aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

gg aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

hh aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ii aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

jj aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

kk aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ll aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

mm aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

nn aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

oo aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

pp aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

qq aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

rr aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ss aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

tt aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

uu aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

vv aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ww aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

xx aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

yy aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

zz aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

aa aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

bb aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

cc aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

dd aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ee aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ff aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

gg aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

hh aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ii aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

jj aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

kk aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ll aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

mm aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

nn aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

oo aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

pp aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

qq aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

rr aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ss aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

tt aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

uu aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

vv aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ww aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

xx aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

yy aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

zz aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

aa aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

bb aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

cc aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

dd aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ee aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ff aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

gg aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

hh aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ii aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

jj aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

kk aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ll aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

mm aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

nn aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

oo aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

pp aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

qq aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

rr aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

ss aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

tt aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

uu aliter, 1. apparet, & aliter, 1. apparet.

vv aliter, 1. apparet

CAP. XI.

B. 11

DE PRECARIIS.
TITVLVS XIV.

CAP. I.

Propositum, nec potest brevius summari.

Ex Concilio apud Belaaceon. *

Precariis de quinquennio in quinquennium secundum anchoritatem & antiquam consuetudinem renoveruntur.

CAP. II.

Revocat successor precariam per predecessorum irrationalitatem.

Ex concilio Carthaginense. b

De precariis irrationaliter factis a rectoribus ecclesiasticis, se fuisse successores pena gravi obligatus, ut facta ipsorum dissoluerentur nequeant: Principium utrumque factos antecessoris fini pena sit obligatus, sed res providentia sit concepsum, ut si antecessor eius res ecclesiastis irrationaliter distribuit, ab eo ad ius ejusdem ecclesiastis revocetur.

CAP. III.

Concessio precarii extinguit voluntate concedentis, aut ei sedentis: precaria autem concessio non.

Gregorius nonus.

Precarium e tenuendum conceditur, quando sit patitur, qui concedit: solvitur quoque obitus eius, cuius consecutum est d. non etiam concedentis: aut cum ipsum a filiari contingit alicui hoc revocare volenti: quia per conventionem huiusmodi, non licet rem alienam invito domino possideri. Porro precaria, quae quandoque de ecclesiastis possessoribus fieri solent, non sunt pro voluntate concedentium revocanda. *

DE COMMODATO.

TITVLVS XV.

CAP. I.

Commodatarius gratia sui tenetur etiam de levissima culpa, non de cesa, nisi in tribus casibus hic posita. Et commodatum ante actionem competitum non revocatur. b.

Idem Gregorius nonus.

Cum f. gratia f. tantum quis commodatum accepit, de levissima etiam culpa tenerit: Licit causus fortuitus (nisi acciderit culpa sua, vel intervenient pactum, seu in mora frustis) sibi non debeat imputari. Contra eum quoque recte commodati non agitur, nisi post usum expletum, cuius gratia res fuerat commodata: Cum non decipi beneficio nos oporteat, sed adjuvari.

DE DEPOSITO.

TITVLUS XVI.

CAP. I.

Ex deposito factu apud clericum ecclesie, non teneret ecclesie, nisi in utilitate ecclesie sit usus.

Alexander III. London. g. Epis.

Gratis b illa querimonia uique ad nos super deposito tuo tibi hacenus denegato pervernit: [i. & j.] Cum enim non confer pecuniam tuam, quam ille vir Belial furans est, in ecclesie utilitatem conversam, non debemus de jure contra can-

a Beludicum, Bucr. l. 3. c. 169. Ivo p. 3. c. 290. & a. r. ead. tit. m. 1. comp. b Ant. Augst. in mot. antiq. coll. Bioni cod. sit. c. 2. art. 2. non inventus in conciliorum caput. c Vid. l. t. & ibi gloss. & Bart. ff. ead. tit. d Blasius legendum seu corrigendum hic admetit ita: sed non concedens. e Vid. l. credentes. & quod ibi non. Bart. C. de pagno. f Vid. text. in 9. item a cures. infit. quib. modi re contractis obligat. g Lundin. al. Ludon. al. Lugdonen. al. Lundon. al. Linconien. h C. 2. ead. m. m. 1. comp. & pol. conc. Lat. f. b. Alex. III. p. 324. 35.